

PLEITNOTITIE

Zaaknummer : 201902376/2/A2

Zittingsdatum: 25 april 2019, 10.45 uur

Onderwerp

Eisers verzoeken om een voorlopige voorziening lopende het hoger beroep inzake de uitspraak van de Rechtbank Limburg van 15 maart 2019 strekkend tot afwijzen beroep tegen het WABO-besluit d.d. 5 november 2018 van GS van Limburg volgend op het verzoek om intrekken subsidiair actualisatie van de WABO-vergunningbesluit Houbensteyn Heideveld voor de locatie Laagheide 9 te Grubbenvorst.

Appellanten worden vertegenwoordigd door mr. V.R. Wösten.

Geachte voorzitter,

De Afdeling Bestuursrechtspraak heeft met de Afdelingsuitspraak van 13 mei 2015 de rechtsverhouding tussen omwonenden van het geplande varkensbedrijf en GS van Limburg nader gespecificeerd.

Met de Afdelingsuitspraak is in vervolg op de vaststelling van gebreken in de stankbeoordeling van GS de vergunning gewijzigd in stand gelaten. Dit op grond van de overweging dat met een gedeeltelijke weigering en wijzigen van de voorschriften kan worden geborgd dat de wettelijk toegelaten stankbelasting bij omliggende woningen niet wordt overschreden, met daarbij de expliciete voorwaarde van een stankreductie van 85%.

Dit tegen een achtergrond van een wettelijke stanknormering van 14 Ou/m³, wat gelijk staat aan een tamelijk slechte milieukwaliteit. Kortom, de wettelijke stanknormen houden al niet over. En dat moet een understatement worden genoemd.

Een omgevingsvergunning strekt niet enkel tot een toestemming aan vergunningaanvrager voor het uitvoeren van een bepaalde activiteit. Het dient gelijktijdig om de rechtspositie van de leef- en woonbelangen van omwonenden te waarborgen. In het geval in strijd zou worden gehandeld met de omgevingsvergunning als gevolg waarvan woonbelangen worden geschaad heeft de wetgever omwonendenbelanghebbenden een rechtstitel toegekend om handhaving van de vergunningvoorwaarden af te dwingen.

De voorwaarden waaronder een vergunning wordt verleend regelt niet enkel de rechtsrelatie tussen bevoegd gezag en vergunninghouder, maar ook de rechtsrelatie tussen bevoegd gezag en omwonenden. Met een wijziging van de vergunningvoorwaarden wijzigt ook de rechtsrelatie tussen omwonenden en bevoegd gezag.

Anders dan GS stelt, is met het besluit van 5 november 2018 de rechtsrelatie tussen omwonenden en GS ingrijpend in het nadeel van omwonenden gewijzigd. Waar de aangevraagde en vergunde installatie met stalsysteem 2009.12V1 expliciet een stankreductieplicht van 85% noemt, is die plicht met het gewijzigde voorschrift losgelaten en geldt enkel nog een opgelegde reductieplicht van 45%. Omwonenden kunnen met het gewijzigde voorschrift GS niet langer aanspreken op het doen laten naleven van een reductieplicht van 85%.

Er mag dan wel een inspanningsverplichting gelden tot een verdere reductie dan 45%, maar daar schieten omwonenden nauwelijks iets mee op. Zijn staan immers machteloos als het aankomt op handhaving van die inspanningsverplichting. Er worden geen criteria genoemd wanneer wel dan niet aan die inspanningsverplichting wordt voldaan.

En, zelfs als zeker zou kunnen worden gesteld dat al het mogelijke wordt ondernomen en die inspanningen tot niets leiden, dan staan omwonenden met lege handen én blijven achter met een onbewoonbaar huis. Over de dreigende onbewoonbaarheid kan geen twijfel bestaan met de vaststelling dat de milieukwaliteit nog lager uitkomt dan de categorie 'extreem slecht' (bron: GGD/RIVM). Welke ruimte voor twijfel kan met deze bevindingen nog bestaan over de ontoelaatbare gevolgen voor het milieu?

Hierbij moet de vraag worden gesteld: hoe reëel is het om te vertrouwen op technische mogelijkheden om alsnog een stankreductie dan 85% te realiseren? GS heeft maar liefst 6 maanden uitgetrokken alvorens een besluit op verzoek van omwonenden te nemen. Dat moet ruim voldoende tijd heten om te onderzoeken of reële alternatieve stankemissiereductietechnieken bestaan. Als werkelijk geloofwaardige milieutechnieken beschikbaar zouden zijn om tot een verdergaande emissiereductie te kunnen komen dan 45% dan zouden die in die 6 maanden aan de orde moeten zijn gesteld. Daar is echter niets van gebleken. Nu geen concrete technieken zijn genoemd in het bestreden besluit moet worden aangenomen dat die technieken niet beschikbaar zijn, en GS ongefundeerde verwachtingen wekt met het gewijzigde voorschrift.

Hierbij moet bovendien worden genoemd dat niemand naar waarheid kan stellen dat de betrokken WUR rapporten en de brief van de staatssecretaris van 3 april 2018 als een grote verrassing zijn gekomen. Al vele jaren wordt door deskundigen genoemd dat de luchtwassers niet voldoen. GS noemt nota bene zelf in het besluit dat in 2015 al twijfels bestonden over de prestaties van luchtwassers. De brief van de staatssecretaris is weinig meer dan een formele bevestiging van wat al veel langer bekend was.

Toevallig is juist gister het rapport van de Commissie Biesheuvel bekend geworden, met daarbij ook een brief van de staatssecretaris. Daarmee is duidelijk geworden wat omwonenden rond de Laagheide 9 te Grubbenvorst al langer vreesden: van het openbaar bestuur hoeven zij niets te verwachten. Concrete maatregelen om de aanstaande milieucatastrofe rond de Laagheide 9 te voorkomen als gevolg van de in aanbouw zijnde veestallen worden niet genoemd. Nu kan enkel nog de bestuursrechter voorkomen dat huizen onbewoonbaar worden door de stank van de in aanbouw zijnde veehouderij.

Met voorliggende zaak kan niet langer genegeerd worden dat de Wet geurhinder en veehouderij in strijd is met de RIE. Niet kan nog langer terzijde worden geschoven dat met de door de Rechtbank Roermond gevolgde wetslezing van de Wgv ruimte wordt gelaten voor de oprichting van een IPPC-installatie die een belangrijke verontreiniging veroorzaakt.

Het gegeven dat de installatie nog niet in werking is gebracht en de ontoelaatbare gevolgen voor het milieu nog niet optreden is geen reden om niet verdergaand in te grijpen. Het tegendeel is juist. Immers, in het geval de installatie in werking zou worden genomen, investeringen zijn gedaan en de bedrijfsvoering op gang is gebracht, wordt alsnog ingrijpen een veelvoudig zwaarder traject.

Aan de Laagheide 9 dreigt voor omwonenden een gebeurtenis plaats te hebben die het niveau van een 'redelijk maatschappelijk risico' verregaand ontstijgt. Niet kan van omwonenden gevergd worden dat hun woningen onbewoonbaar worden als gevolg van ondernemersambities.

Eisers vorderen - moeten vorderen - dat geen dieren geplaatst mogen worden totdat vaststaat dat met de vergunde luchtwastechniek een verifieerbare emissiereductie van 85% wordt gerealiseerd, dan wel dat een alternatief bedrijfsplan wordt ingediend waarmee de wettelijke stanknormen voor omliggende woningen worden gerespecteerd.

Dank voor uw aandacht.